

Ahmet COŞKUN
Başbakanlık Uzmanı

Balkanlarda Kamu Yönetimi Reformuna "Respa" Katkısı

Giriş

Uluslararası arenada son dönemde çok sayıda inisiyatifin kamu yönetimi alanında çalışmalar yürütmeye başladığı, bu çalışmalar vasıtasıyla iyi uygulama örneklerinin "politika transferleri" yoluyla dünya genelinde hızla yaygınlaştığı gözlenmektedir.

Ülkelerin kamu yönetim yapı ve süreçlerini karşılaştırmalı bir biçimde analiz edip düzenlediği faaliyetler yoluyla uygulayıcı ve teorisyenleri bir araya getiren uluslararası kuruluşlardan birisi de Karadağ'ın başkenti Podgorica'ya 20 km uzaklıktaki Danilovgrad kasabesindeki kampüsünde faaliyette bulunan Bölgesel Kamu Yönetimi Okuludur (The Regional School of Public Administration- RESPA).¹

Üye ülke kamu yönetimlerinin idari kapasitelerini ve ülkeler arası diyalogu arttırmak üzere 2010 yılında faaliyete geçen RESPA, Avrupa Birliği (AB) fonlarıyla desteklenen uluslararası bir kuruluş statüsüne sahiptir.

Yugoslavya'nın dağılması ve komünist dönem sonrası, modern yönetim yapı ve süreçlerinin dizaynı, Batı Balkan ülkelerinin başlıca gündemlerinden biridir. Bölgenin ayrıca AB'nin genişleme sahası içerisinde yer alması

Balkan coğrafyasında yer alan ülke kamu yönetimlerinin idari kapasitelerini geliştirmek ve ülke bürokratları arasında etkileşim kanalları kurmak üzere 2010 yılında faaliyete geçen RESPA'nın, düzenlediği çalıştay, seminer ve konferanslar yoluyla bölgeye önemli bir hareketlilik getirdiği, bölgede yaşanan acı olaylar sonrası artan güvensizlik ortamının giderilmesi ve barışın kalıcı bir şekilde hâkim olması noktasında önemli katkı sağladığı gözlenmektedir.

<http://www.respaweb.eu/home>

RESPA'nın kuruluşunu da beraberinde getirmiştir.

Organizasyonun Yapısı

RESPA, Batı Balkanlar coğrafyasında yer alan 7 ülkenin üyesi bulunduğu bir kuruluştur.

- Sırbistan
- Karadağ
- Hırvatistan
- Bosna-Hersek
- Arnavutluk

RESPA'nın karar organı, üye ülkelerin kamu yönetimi veya AB ile entegrasyondan sorumlu bakanları ile üst düzey bürokratlarından oluşan Yönetim Kuruludur (Governing Board). Bakanlardan oluşan kurul yıllık; bürokratlardan oluşan ise üç ayda bir toplanmaktadır.

Kurul toplantılarına AB Komisyonundan bir yetkili de katılmaktadır. Fakat bu kişinin oy hakkı bulunmamaktadır.

Yönetim Kurulunun onayladığı yıllık faaliyet planı RESPA Sekretaryasınca yürütülmektedir. Sekretarya bir direktör ve yeteri sayıda uzman ve idari asistandan oluşmaktadır. Tüm bu profesyonel yönetici ve çalışanların üye ülke vatandaşı olma zorunluluğu bulunmaktadır.

Adaylığın ülkelere maliyeti yıllık 150.000 EUR olarak belirlenmiştir. Bu meblağ RESPA'nın içinde faaliyet gösterdiği kampüsün işletme giderlerini karşılamak üzere toplanmaktadır. Buna karşın tüm etkinlikler, üye ülkelerden katılan kamu personelinin yol masrafları dâhil olmak üzere Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

RESPA'nın kurucu sözleşmesine göre Avrupa Birliği üyeliğine aday ülkeler ile potansiyel adaylar organizasyona üye olabilmekte yahut gözlemci statüsü elde edebilmektedir. Bu çerçevede RESPA'ya ülkemizin de üye veya gözlemci olması mümkündür.

Sözleşmede, üyelikten farklı olarak gözlemci ülkelerin Yönetim Kurulu (Governing Board) toplantılarına oy hakkı olmaksızın katılmaları öngörülmektedir. Yine Sözleşmeye göre, gözlemci ülkeler RESPA'nın düzenlediği her türlü etkinliğe katılım hakkına sahiptirler. Kendilerinden herhangi bir aidat beklenmemektedir. Buna karşın personel ve temsilcilerinin masrafları için AB sübvansiyonundan faydalanmaları mümkün olmamaktadır.

Kurucu Sözleşmede üyelik veya gözlemci statü başvurusunun üye ülke temsilcilerinden oluşan Yönetim Kurulu tarafından değerlendirilip karara bağlanması öngörülmektedir. Bu çerçevede herhangi bir ülke henüz başvuruda bulunmuş değildir.

Çalışmaları

RESPA,

- Kamu yönetimi reformu,
- İnsan kaynakları yönetimi,
- E-devlet,
- Stratejik yönetim,
- Kamu maliyesi,
- Etik ve yolsuzlukla mücadele,
- Kalite yönetimi

ve benzeri konularda, Avrupa Birliği üyesi ülkeler ile OECD, Dünya Bankası ve diğer uluslararası kuruluşlardan bürokrat, akademisyen ve uzman kişilerin de katılımıyla çeşitli çalıştay, seminer ve konferanslar organize edip çeşitli raporlar hazırlamakta ve böylelikle kamu yönetimi alanında ülkelerin reform süreçlerine önemli katkılar sağlamaktadır.

² <http://www.respaweb.eu/39/activities/1/training-highlights>

³ <http://www.respaweb.eu/11/library#respa-publications-and-research-18>

Kuruluşun internet sitesi incelendiğinde ülke olarak bizim de çok istifade edebileceğimiz alanlarda organizasyonlar tertip edildiği² ve kaliteli bir yayın arşivinin oluşturulduğu³ görülmektedir.

İşbirliği İmkânları

Bilindiği üzere, dış politika vizyonumuzda önemli bir yere sahip olan Balkan coğrafyasında ülkemizin son yıllarda artan bir ağırlığı söz konusudur. Bu avantajlı konumun stratejik nitelikte ek yapısal araçlarla da desteklenmesi ve böylelikle kalıcı ve sürdürülebilir kılınmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu bağlamda, bölge ülkeleri ile ilişkilerin bu stratejik bakış açısıyla birlikte köklü bir şekilde ele alınması yeni fırsatlar sunabilecektir.

Yukarıda belirtildiği gibi ülkemizin RESPA'ya üye veya gözlemci olarak katılması mümkündür. Ülkemizin bölgedeki ağırlığı ve organizasyonun genel itibarıyla Batı Balkan coğrafyasını hedeflemesi dolayısıyla gözlemci ülke statüsünün daha makul ve gerçekleştirilebilir bir seçenek olduğu değerlendirilmektedir.

Böylelikle kuruluşun düzenlediği her türlü etkinlikte ülkemiz temsilcileri de yer almış olacak, hazırlıklı gidilecek Yönetim Kurulu toplantılarında faaliyetlerin nitelikleri konusunda gerekli yönlendirmelerde bulunma fırsatı elde edilebilecektir.

Gözlemci ülkenin Yönetim Kurulu toplantılarında oy hakkının olmaması dezavantajlı bir konum gibi gözükse de çatışma üzerinden ilerlemeyen bir organizasyon yapısı dolayısıyla söz konusu mahrumiyetin uygulamada problem teşkil etmeyeceği düşünülmektedir.

RESPA ile kurulacak organik bağlantı ve yakın işbirliğinin sağlayacağı başlıca avantajlar şunlardır:

- Bölgedeki yeni devletlerin demokratik standartlarda kurumsallaşmasına, dolayısıyla bölge barışına katkı sağlanması
- Bazı RESPA aktivitelerinin ülkemizde organize edilmesi yoluyla ülkemize seyahat etmek isteyen mevcut ve müstakbel karar alıcıların ülkemize sempatisinin artırılması
- Aktivitelere aktif katılım sonucu kurulacak dostluk ve bağlantılar yoluyla bölgede yatırım yapan müteşebbislerimizin karşılaştıkları sorunların daha kolay çözülebilmesi
- (Üyelik durumunda) Türk kamu personeline AB finansmanı yoluyla yeni eğitim fırsatlarının doğması
- (Üyelik durumunda) Türk uzmanların RESPA sekretaryasında istihdam edilme durumu
- Ülkemizin yetişmiş uzmanlarına eğitici olarak dışarı açılma imkânı sağlanması

Sonuç

Balkan coğrafyasında yer alan ülke kamu yönetimlerinin idari kapasitelerini geliştirmek ve ülke bürokratları arasında etkileşim kanalları kurmak üzere 2010 yılında faaliyete geçen RESPA'nın, düzenlediği çalıştay, seminer ve konferanslar yoluyla bölgeye önemli bir hareketlilik getirdiği, bölgede yaşanan acı olaylar sonrası artan güvensizlik ortamının giderilmesi ve barışın kalıcı bir şekilde hâkim olması noktasında önemli katkı sağladığı gözlenmektedir.

Çok boyutlu vizyoner bir dış politika anlayışının, mikro bazlı yapısal eylemlerle desteklendiği ölçüde kalıcı sonuçlar doğuracağı değerlendirilmektedir.

Ülkemizin, Balkan coğrafyasında sürdürülebilir bir biçimde etkinliğini artırmak isteyen bir bölgesel güç olarak, kurulalı birkaç yılı ancak bulan, fakat ortaya koyduğu performans ve faaliyet sahaları dolayısıyla bölgede kendisine seçkin bir yer edinen bir uluslararası kuruluşla ilişkilerini daha stratejik bir platforma oturtması yerinde olacaktır.

Gözlemci ülke statüsü yoluyla RESPA ile kurulacak yapısal bir işbirliği mekanizmasının dış politikamıza yeni perspektifler kazandıracağı gibi ülkemiz kamu yönetiminin modernizasyonu bağlamında da çok faydalı sonuçlar doğuracağı düşünülmektedir.

